

Skolväsendet i Hol

Först lite historia sammanställt av Eric Carlsson från Hol. Texten är hämtad från en tidningsartikel som infördes i Alingsås tidning den 5 juli 1996

Vid pastoratstämman i Hol den 16 oktober 1842 bestämdes att en skola skulle byggas för hela Hols Pastorat. År 1843 erbjöd kapten Bauer på Lagmansholm att för evinnerlig tid avstå mark å inägor eller utägor som erfordrades för skolhus och kåltäppa, till Hols pastorats skollärare.

För finansieringen av skolbyggnaden begärdes av domkapitlet i Skara att få lyfta 300 riksdaler ur pastoratets vinsädeskassa, vilken anhållan beviljades. Skolan blev färdig under 1848 och var belägen i Grönemad, platsen vet vi ej med säkerhet. Skolgången började förste april 1843 och skolan var inrymd på olika gårdar i Hol, Horla och Sienes socknar, med 14 dagar på varje gård.

Den första utexaminerade läraren i Hol antogs under våren 1846 och är inflyttad till Hol under augusti 1846 med familj, enligt inflyttningsnämnden. De kommer från Horn i Skaraborgs Län.

Läraren Anders Pettersson var född 1806-05-06 i Odensåker.

Hustrun Maria Mårtensdotter var född 1797- 09-04 i Horn.

De hade tre barn, Anna Maria född 1831, Caijsa född 1834 och August född 1837. Alla barn är födda i Horn.

Maria Mårtensdotters gravsten finns kvar på Hols kyrkogård.

Den 25 januari 1846 antogs det första skolreglementet. Terminen började första april och slutade första december. Skolgången började vid åtta års ålder. Ur reglementet kan vidare anföras, ”om föräldrarna ej annorlunda önskade var flickor befriade att inhämta undervisning i historia, allmänna begrepp i geometri samt voro helt befriade från geografi och gymnastik”.

År 1866 var skolan för liten och man fick förhyra lokal, då beslöts att Hol och Horla socknar skulle bilda ett skoldistrikt och Siene bilda eget skoldistrikt. Skolan i Grönemad såldes på auktion och medlen fördelades mellan socknarna. En skrivelse från skolinspektören 1867 förordnar denna att ytterligare en skola skulle byggas i Hols socken. Förordningen gällde en särskild småskola.

Det drog ut på tiden och den nya skolan blev inte färdig innan 1872.

Detta år kom ett påbud från skolmyndigheten i länet att varje socken skulle bilda eget skoldistrikt.

I juli 1892 blev förslaget framfört till skolrådet om ytterligare en skola i Hols socken. Det var den södra delen i socknen med gårdarna Oryd och Holskaryd samt torpen däromkring som begärde att få en skola. Så blev även beslutat på Skolrådssammanträde i Hols Prästgård den 26 januari 1893.

Oryds skola stängde 1941.

Under många år bedrevs sedan skolundervisningen i Hol, Horla och Siene skolor i så kallad B-form.

Vilket innebar att 2 årsklasser samsades i samma klassrum.

klass 1-2 bedrevs i Hols småskola, klass 3-4 i Horla skola, klass 5-6 Hols Folkskola, klass 7 i Siene skola.

På senare tid undervisades klass 7-9 i Gullhögs skolan i Vårgårda.

Hols Folkskola

1898 byggdes folkskolan i Hol.

Den innehöll 1 lärosal, 1 kapprum och en lägenhet på 4 rum, 1 kök, 2 hallar och 1 källare. Moderniserades 1949 och bekvämligheterna blev då vatten, avlopp, centralvärme och wc.

Foto: Peder Mellander VN Museum

Foto: Peder Mellander VN Museum

Intill skolhuset fanns en byggnad med förvaringsutrymmen samt ett dass till eleverna på skolan.

Foto: Rolf Nordlander 2022

Så här ser byggnaden ut idag 2022

Den siste läraren som bodde i skolhuset var Eric Norgren, som även verkade som kantor i Hols kyrka.

Hols Folk- och Småskola. *Många kära hälsningar
från Juditt.*

Hols skola på ett brevkort från år 1900

Hols småskola

1918 byggdes en ny småskola i Hol.

Den innehöll 1 lärosal, 1 kapprum och en lärarinne-lägenhet på 1 rum och kök och en liten källare.

Byggnaden innehöll bekvämligheter som el, vatten och avlopp. I anslutning till byggnaden fanns en förrådsbyggnad som bl.a. innehöll dass ämnat för eleverna. Den första lärare som bodde och undervisade i skolan var fröken Olga Olivia Pettersson (född 22 feb 1884 i Bälinge). Hon hade tidigare tjänstgjort vid Oryds skola. Hon verkade i skolan mellan 1918-1944 då hon slutade sin tjänst, därefter kom Judith Gustavsson som var lärare där fram till sin pensionering. Framför byggnaden fanns två äppelträd som planterades i samband med att byggnaden togs i bruk, idag finns ett av dem kvar på tomten, det fanns även odlingsbar mark i anslutning till huset en s.k. kåltäppa.

Foto: Peder Mellander VN Museum

Foto: Peder Mellander VN Museum

Foto: Rolf Nordlander 2022

Ett utdrag ur kommunalnämnden sammanträde 1/12 1965

1965 ställde skolstyrelsen frågan till Hols församling, om man kunde få hyra Hols Församlingshem för undervisning läsåret 1966-1967. Kyrkorådet meddelade då -Att kyrkan ej kan tillmötesgå skolstyrelsens önskan, då en uthyrning skull skapa stora problem och göra allt för stort intrång i den kyrkliga verksamheten-.

1966 Beslutades att pröva möjligheten att bygga en paviljonsbyggnad, vilken skulle placeras intill Hols skola. I samband med detta kunde man lägga ner Horla Skola.

1967 byggdes paviljonsbyggnaden, allmänt kallad Baracken, som var på plats inför skolstarten under höstterminen. Byggnaden hade 4 skolsalar, matsal samt toalettutrymmen. (Kolla upp)

Foto Peder Mellander VN Museum

De svartvita bilderna (VN-museum) kommer från byggnadsinventeringen som gjordes 1974

Hols nya skola

Beviljande av byggnadslov för ny skola togs i april 1981. Och i samband med detta skulle befintlig skolpaviljong rivas. Byggnaden demonterades och flyttades till Landskrona? (Kolla upp)

1982 invigdes den nya skolan. Då skrev man om Hols nya skola i Alingsås tidning

-Något av en idyll är den nya skolan, där den ligger inbäddad i grönska och ovan europavägens trafiklarm i Hol-

Foto: Alingsås Tidning

Skolan byggdes ut med bl.a. ett nytt lärarrum.

Foto Pernilla Johansson

Foto: Rolf Nordlander 2022

Under sommaren 2014 gjordes aktivitets- och fotbollsplanen vid Hols skola om till en konstgräsplan. Tidigare var det en grusplan samt en mindre gräsplan. Beslut togs om detta i samband med att det blev klart att idrottshallen skulle byggas ut.

Foto Pernilla Johansson

Föräldraföreningen på Hols skola ville snabba på utbyggnaden av gymnastikhallen, så att den står klar till hösten 2015. – Gymnastikhallen finns med i 2016 års investeringsbudget, men vi har pratat om att tidigarelägga projektet till 2015, sa kommunalrådet Mattias Olsson.

Idrottshallen byggdes och invigdes officiellt veckan efter påsk 2016.

Baksidan av gamla idrottshallen

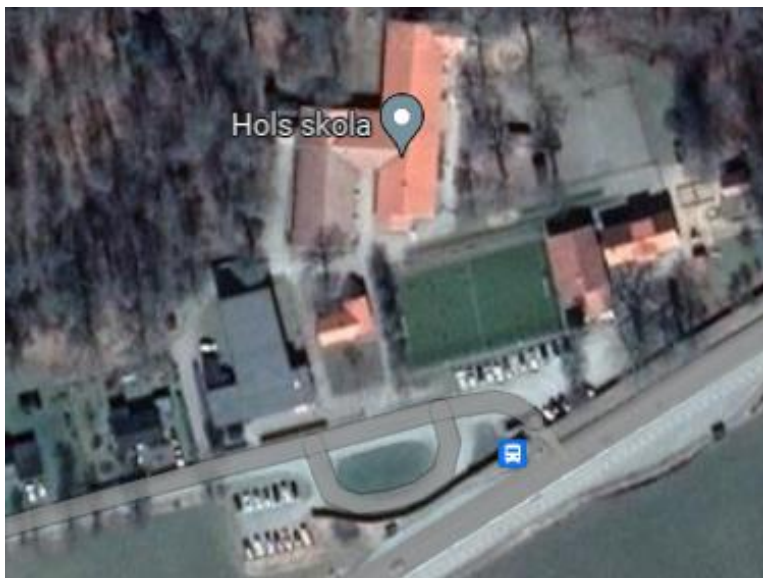

Foto: Pernilla Johansson

Foto: Rolf Nordlander 2022

Nästan samma vy men nu med den nya idrottshallen.

Så här ser det ut ifrån luften 2021

Foto: Alingsås Tidning 2016

Vi följer noga hur det går med bostadsbyggandet i Hol, för det kan betyda att skolan och förskolan kan behöva byggas ut ännu mera.